

Organizace VS

Řízení a kontrola ve veřejné správě

Výkonná moc

■ Vláda

- Předseda vlády
- Místopředseda vlády
- Ministři

■ Prezident

- volen oběma komorami Parlamentu na společné schůzi
- na dobu 5 let
- prezident jmenuje předsedu vlády a na jeho návrh následně i ministry
- Kancelář prezidenta republiky

Zákonodárná moc

- Parlament České republiky
  - Poslaneckou sněmovna
    - 200 poslanců volených
    - na 4leté období
    - podle poměrného systému s 5% uzavírací klauzulí
  - Senát
    - má 81 členů
    - volba většinovým dvoukolovým systémem
    - na 6 let
    - volby do Senátu se konají každé dva roky
    - obměňuje se vždy 1/3 senátorů
    - první volby do Senátu proběhly v roce 1996

Soudní moc

- Ústavní soud
  - stojí mimo soustavu obecných soudů
  - 15 členů jmenovaných prezidentem se souhlasem Senátu na desetileté období
- Soustava obecných soudů
  - Nejvyšší soud České republiky
  - Nejvyšší správní soud
    - Nejvyšší články soustavy obecných soudů
    - 8 krajských soudů
    - 81 okresních soudů
- Zvláštní soudy
  - Vojenské soudy
  - Obchodní soudy
    - byly zrušeny v letech 1993 a 2000

Ústřední orgán státní správy

- Ústřední správní úřad
- složka státní moci
- vykonává správu na věcně vymezeném úseku fungování společnosti
- stojí na vrcholu správní hierarchie
- nadřízena je jen vláda

Ústřední orgány státní správy řízené členem vlády

- 1. Ministerstvo dopravy
- 2. Ministerstvo financí
- 3. Ministerstvo kultury
- 4. Ministerstvo obrany
- 5. Ministerstvo práce a sociálních věcí
- 6. Ministerstvo pro místní rozvoj
- 7. Ministerstvo průmyslu a obchodu
- 8. Ministerstvo spravedlnosti
- 9. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
- 10. Ministerstvo vnitra
- 11. Ministerstvo zahraničních věcí
- 12. Ministerstvo zdravotnictví
- 13. Ministerstvo zemědělství
- 14. Ministerstvo životního prostředí

Další ústřední orgány státní správy

- Český báňský úřad
- Český statistický úřad
- Český telekomunikační úřad
- Český úřad zeměměřický a katastrální
- Energetický regulační úřad
- Národní bezpečnostní úřad
- Správa státních hmotných rezerv
- Státní úřad pro jadernou bezpečnost
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
- Úřad průmyslového vlastnictví
- Úřad vlády ČR

Rozdělení kompetencí

- zákon České národní rady ze dne 8. ledna 1969 č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky
- ve znění pozdějších změn

Úřad vlády

- Úkoly spojené s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti vlády České republiky
- Vedoucího Úřadu vlády České republiky jmenuje a odvolává vláda České republiky

Zásady činnosti ústředních orgánů státní správy

- dodržování zákonnosti
- analýza okruhu své působnosti a opatření k řešení aktuálních otázek
- předkládají za svěřená odvětví podklady pro sestavení návrhu státního rozpočtu
- pečují o náležitou právní úpravu ve své působnosti
- navzájem si vyměňují informace a podklady

Další orgány státní správy

- Úřady
- Správy
- Inspekce
- Ústavy
- Agentury
- Akademie
- Služby
- Fondy
- Rejstříky
- Kanceláře
- Péče
- Fondy

Úřady

- Drážní úřad
- Nejvyšší kontrolní úřad
- Státní úřad inspekce práce
- Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu
- Úřad pro civilní letectví ČR
- Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí
- Úřad pro ochranu osobních údajů
- Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví
- Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
- Úřad pro zpřístupňování dokumentů Ministerstva obrany
- Vojenský úřad sociálního zabezpečení

Správy

- Daňová správa
- Celní správa
- Archivní správa Ministerstva vnitra
- Zemědělská vodohospodářská správa
- Správa sociálního zabezpečení
- Státní báňská správa
- Státní plavební správa
- Státní rostlinolékařská správa
- Státní veterinární správa

Inspekce

- Česká inspekce životního prostředí
- Česká obchodní inspekce
- Česká plemenářská inspekce
- Česká školní inspekce
- Drážní inspekce
- Institut technické inspekce Praha
- Státní energetická inspekce
- Státní zemědělská a potravinářská inspekce
- Zemědělská vodohospodářská inspekce

Ústavy

- Český hydrometeorologický ústav
- Státní ústav pro kontrolu léčiv
- Státní zdravotní ústav
- Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
- Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky
- Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
- Výzkumné a zkušební ústavy
- Zdravotní ústavy

Další orgány státní správy

- Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
- Agentury pro zemědělství a venkov
- Akademie věd ČR
- Česká geologická služba
- Česká národní banka
- Český metrologický institut
- Finanční arbitr
- Hasičský záchranný sbor ČR
- Kancelář prezidenta republiky
- Kancelář veřejného ochránce práv
- Notářská komora ČR
- Policie České republiky
- Pozemkový fond ČR
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
- Rejstřík trestů Praha
- Státní památková péče
- Státní zastupitelství
- Vězeňská služba ČR
- Zpravodajské služby

Majetek a hospodaření státu

- zákon č. 219/2000 Sb., o majetku ČR
  - hospodaření s majetkem
  - vymezení druhů organizací státu
- majetek státu využívá stát zejména
  - k plnění svých funkcí anebo v souvislosti s plněním těchto funkcí
  - k zajišťování veřejně prospěšných činností anebo pro účely podnikání

Příslušnost majetku

- hospodaření s určitým majetkem přísluší organizační složce, která
  - je účetní jednotkou
  - potřebuje jej k plnění
    - funkcí státu
    - jiných úkolů v rámci své působnosti
    - stanoveného předmětu činnosti
  - přísluší zřizovateli organizační složky
- v případě pochybnosti - rozhodnutí Ministerstva financí

Nakládání se specificky nabytým majetkem

- majetek související s porušením celně právních předpisů
  - Celní orgány
- radioaktivní odpady
  - Správa úložišť radioaktivních odpadů
- věci propadlé státu z rozhodnutí územního finančního orgánu
  - územní finanční orgán
- exempláře rostlin a živočichů odebrané podle zvláštních právních předpisů
  - Ministerstvo životního prostředí
- věci propadlé nebo zabrané v trestním, přestupkovém a jiném obdobném řízení
  - Ministerstvo vnitra
- ostatní majetek
  - Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových

Možnosti nabývání majetku státem

- smlouvou (písemně)
- darováním
- za úplatu
  - pouze bude-li sloužit zabezpečení výkonu a působnosti veřejné organizace
  - za cenu do výše rovnající se ocenění majetku podle „zákona o oceňování“, ve veřejném zájmu může dát MF souhlas i s cenou vyšší
- zákonem (např. dělení ČR a SR)
- na základě zákona (např. z trestné činnosti)
- děděním ze závěti
- rozhodnutím příslušného orgánu (soudní likvidace dědictví, kde není dědic, zajištění věci v daň. řízení)
- na základě mezinárodní smlouvy

Základní zásady hospodaření s majetkem státu

- využívat účelně a hospodárně k plnění funkcí státu a k výkonu stanovených činností
- počínat si tak, aby majetek nebyl poškozován a neodůvodněně se nesnižoval jeho rozsah a hodnota a nebo výnos z něj
- vést majetek v účetnictví a provádět inventarizaci
- pečovat o zachování majetku a jeho údržbu, zlepšení a rozmnožování
- chránit jej před poškozením, zničením, ztrátou, odcizením nebo zneužitím
- důsledně hájit práva státu jako vlastníka
- včas uplatňovat právo na náhradu škody a na vydání bezdůvodného obohacení
- průběžně sledovat, aby dlužníci včas a řádně plnili své závazky

Převod majetku

- mezi organizačními složkami státu na základě zápisu
- pokud o něj neprojeví zájem v širší nabídce jiná organizační složka státu lze nabídnout majetek PO a FO
- převody určitého majetku podléhají souhlasu některých ministerstev:
  - MK – kulturní památky a muzejní sbírky
  - MŽP – převody pozemků ve zvláště chráněných územích

Účast státu v jiných právnických osobách a sdruženích

- obchodní společnost
  - zakladatel či akcionář
  - pouze a. s.
  - předchozí souhlas vlády
  - zakladatelem a vkladatelem majetku je ministerstvo
    - použije majetek, se kterým má právo hospodařit
      - svůj majetek
      - majetek podléhajících OSS
- další organizace – souhlas vlády
  - obecně prospěšná společnost
  - nadace
  - nadační fond
  - zájmové sdružení právnických osob
    - činnost mezinárodních a nadnárodních nevládních organizací

Účast státu v jiných právnických osobách a sdruženích

- Nelze

- založit či se účastnit v družstvu
- založit či se účastnit v občanském sdružení

Státní podniky

- PO provozující podnikatelskou činnost s majetkem státu vlastním jménem a na vlastní odpovědnost
- právo hospodařit s majetkem státu
  - nemá vlastní majetek
- majetek vymezen v zakládací listině
  - zapsán do obchodního rejstříku.
- Zakladatelem stát
  - funkci zakladatele plní dané ministerstvo
- celospolečenské, strategické nebo veřejně prospěšné zájmy
- podnik neručí za závazky státu
  - stát neručí za závazky podniku
- založení pouze s předchozím souhlasem vlády

Státní fondy

- Státní fond České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie
- Státní fond kultury České republiky
- Státní fond životního prostředí
- Státní fond rozvoje bydlení
- Státní fond dopravní infrastruktury
- Státní zemědělský intervenční fond
- Pozemkový fond
  - zřizovány zákonem
  - zůstatky prostředků fondu se převádějí do následujícího rozpočtového roku

Statut fondu

- vymezení samostatné právnické osoby
- zmocnění ke zřízení
- základní činnost fondu
- hospodaření fondu (příjmy a výdaje)
- způsob přidělování podpor
- orgány a jejich činnost

Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových

- zákon č. 201/2002 Sb., o ÚZSVM
- organizační složka státu
  - spadá pod Ministerstvo financí
  - MF plní funkci dozoru a sleduje odbornou úroveň a jednotný výkon právních služeb
- sídlo v Praze
- vnitřně územně členěn dle okresů

Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových

- zastupuje stát před soudy, rozhodčími orgány, správními úřady ve věcech týkajících se majetku státu
- hospodaří s majetkem státu a chrání jej
- zpracovává právní stanoviska týkající se majetku státu
- obcím poskytuje právní pomoc a zastupuje je v řízení před soudem (jen v zákonem stanovených případech)

Zastupování státu

- před tuzemskými soudy a rozhodčími orgány
  - ve věci určení vlastnického práva, vyklizení nemovitosti, vydání věci
    - k nemovitostem s oceněním přesahujícím 25 mil. Kč
    - k národní kulturní památce (nemovité i movité)
    - ke stavbám zvláštního významu (sídlo Parlamentu, prezidenta, vlády apod.)
  - ve věci peněžního plnění
    - převyšujícího 50 mil. Kč
    - v obchodních věcech 250 mil. Kč
- před zahraničními a mezinárodními soudy a rozhodci
  - ve věci peněžitého plnění
    - převyšujícího 50 mil. Kč
    - v obchodních věcech 100 mil. Kč
- před Ústavním soudem ve věci ústavních stížností, týkajících se majetku

Způsob hospodaření s nabytým majetkem

- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích
- Povinnost rozmístit nabytý majetek u státních organizací či organizačních složek
- Při úplatném převodu **movitých** věcí se vychází z ceny odhadní (znalecký posudek) a prodává se vždy nabídce nejvyšší
- Při úplatném převodu **nemovitých** věcí - výběrové řízení
  - výběrovým řízením se vymezují základní kritéria pro výběr vhodného kupce a stanovuje se pořadí jejich důležitosti
    - komerční využití - výše kupní ceny (minimální kupní cena je cena stanovená znalcem - obvyklá v daném teritoriu)
    - podmínky i termín pro přihlášení se do výběrového řízení se zveřejňují převážně v tisku a na internetové stránce Úřadu
- Bezúplatný převod
  - pouze ve veřejném zájmu
  - je-li bezúplatný převod hospodárnější než jiný způsob naložení s tímto majetkem

Organizační složky státu

- ministerstva
- jiné správní úřady státu
- ústavní soud
- soudy
- státní zastupitelství
- nejvyšší kontrolní úřad
- kancelář prezidenta republiky
- úřad vlády ČR
- kancelář veřejného ochránce práv
- akademie věd České republiky
- grantová agentura ČR
- kancelář veřejného ochránce práv
- policie ČR
- institut pro místní správu
- rejstřík trestů
- česká obchodní inspekce
- drážní inspekce
- ústav pro odborné zjišťování příčin leteckých nehod
- česká školní inspekce
- úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových

Organizační složka státu - OSS

- není právnickou osobou (nemá právní subjektivitu)
- je účetní jednotkou
- zřízení
  - ministerstvo (zřizovatel),
  - použití majetku státu příslušného danému ministerstvu
  - předchozí souhlas Ministerstva financí
- zánik
  - uplynutí doby, na kterou byla OSS zřízena
  - opatření zřizovatele
- vznik, změny a zánik OSS se oznamuje v Ústředním věstníku ČR

Hospodaření OSS

- její příjmy jsou příjmy státního rozpočtu a výdaje jsou výdaji státního rozpočtu
- OSS sestavuje rozpočet příjmů a výdajů v členění podle rozpočtové skladby
- mimorozpočtové zdroje
  - prostředky fondů OSS
  - zisk získaný hospodářskou činností vykonávanou na základě zvláštního zákona
  - peněžité dary a prostředky poskytnuté ze zahraničí
  - prostředky zvláštních účtů k financování obměn a záměn státních hmotných rezerv podle zvláštního předpisu

OSS

- Peněžní fondy
  - rezervní fond
  - fond kulturních a sociálních potřeb
- Zásady hospodaření
  - **nesmí** přijímat ani poskytovat úvěry, přijímat půjčky, vystavovat směnky ani je přijímat
  - půjčky a dary může poskytovat pouze z FKSP
  - zálohy může poskytovat dodavatelům nejvýše na období jednoho čtvrtletí
  - odvod za porušení rozpočtové kázně
  - nemohou nabývat cenné papíry ani majetkové podíly
  - nesmí zřizovat zástavní právo
  - závazky OSS jsou závazky státu

Příspěvková organizace státu - POS

- je právnickou osobou (má právní subjektivitu)
- je účetní jednotkou

Hospodaření POS

- s peněžními prostředky získanými hlavní činností
- s peněžními prostředky přijatými ze státního rozpočtu
- s prostředky svých fondů
- s prostředky získanými jinou činností
- s peněžními dary od FO a PO
- s peněžními prostředky poskytnutými ze zahraničí
- s peněžními prostředky poskytnutými z rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů, včetně prostředků poskytnutých České republice z rozpočtu Evropské unie

Vztahy se zřizovatelem POS

- příspěvek na provoz ze státního rozpočtu nebo odvod z provozu do státního rozpočtu
- individuální a systémové dotace na financování programů a akcí
- návratná finanční výpomoc (musí být případně vrácena do konce roku, ve kterém z ní měl být hrazen zhoršený hospodářský výsledek)
- odvod z odpisů

Zásady hospodaření POS

- za závazky POS ručí stát
- POS nesmí přijímat ani poskytovat půjčky a úvěry a vystavovat směnky
- dary může POS poskytovat pouze z FKSP
- jiná činnost POS
  - musí být sledována odděleně
  - musí být uvedena ve zřizovací listině
  - je-li ztrátová pak musí být ukončena

Druhy organizací VS

■ Územní samosprávné celky:

- organizační složky
- příspěvkové organizace
- obchodní společnosti (a. s., s. r. o.)
- obecně prospěšná organizace
- školská právnická osoba
- veřejné výzkumné instituce
- veřejné neziskové organizace
- dobrovolné svazky obcí
- zájmové sdružení právnických osob
- Regionální rady regionu soudržnosti

■ Stát:

- organizační složky
- příspěvkové organizace
- obchodní společnosti (a. s.)
- o. p. s., nadace, nadační fond
- státní podniky (a národní podniky)
- státní fondy
- zájmové sdružení právnických osob

Organizační složka ÚSC

- není účetní jednotkou, nemá právní subjektivitu
- vzniká rozhodnutím zastupitelstva
- hospodaří jménem svého zřizovatele
- činnosti, které
  - nevyžadují velký počet zaměstnanců,
  - nepotřebují složité a rozsáhlé strojní nebo jiné technické vybavení
  - nejsou vnitřně odvětvově či jinak organizačně členěné
  - nevstupují do složitých ekonomických nebo právních vztahů
- pracovníci organizační složky jsou zaměstnanci zřizovatele
- zřizovatel jmenuje vedoucího organizační složky a určí jeho práva a povinnosti
- vznik zřizovací listinou

Zásady hospodaření OS ÚSC

- rozpočet organizační složky je součástí rozpočtu jejího zřizovatele
- prostředky poskytuje zřizovatel organizační složce formou **provozní zálohy**
- hospodaření vede organizační složka v **peněžním deníku** v plném členění podle rozpočtové skladby
- údaje se převádějí do rozpočtu příjmů a výdajů zřizovatele

Příspěvkové organizace ÚSC

- právnická osoba
- účetní jednotka
- Finanční prostředky
  - získané vlastní činností
  - přijaté z rozpočtu svého zřizovatele
  - prostředky fondů
  - peněžité dary od FO a PO

Peněžní fondy PO ÚSC

- peněžní fondy
  - rezervní fond
  - investiční fond
  - fond odměn
  - fond kulturních a sociálních potřeb
- zůstatky peněžních fondů se po skončení roku převádějí do následujícího roku

Zásady hospodaření PO ÚSC

- úkony se souhlasem zřizovatele
  - smlouvy o půjčce nebo o úvěru
  - přijímat na sebe závazek ručitele
  - pořizovat věci nákupem na splátky nebo smlouvou o nájmu s právem koupě
  - Přijímat jako protihodnotu cenné papíry
- nemožnost
  - nakupovat cenné papíry či akcie
  - poskytovat dary jiným subjektům

Majetek ÚSC svěřený do správy PO ÚSC

- činnost podřízena vůli zřizovatele
- PO nabývá majetek pouze za účelem správy a využití pro svoji činnost
- vlastníkem majetku je ÚSC

Regionální rady

- Regionální rada regionu soudržnosti
- PO
- řídicí orgán Regionálního operačního programu pro příslušný region soudržnosti
- hospodaří podle vlastního rozpočtu podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech
- Kontrola
- Orgány
  - výbor Regionální rady
    - výkonný orgán složený z volených politiků – krajských zastupitelů
  - předseda Regionální rady
  - úřad Regionální rady